

Remissyttrande

Datum 2022-10-25

Ert diarienummer S2022/03649

Socialdepartementet
Rosenbad 4
103 33 Stockholm

Utkast till lagrådsremiss: Ett fönster av möjligheter – stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende

Västra Götalandsregionen (VGR) har beretts möjlighet att yttra sig över rubricerat utkast till lagrådsremiss.

När det gäller hälso- och sjukvårdens ansvar så föreslår utredningen att regionerna ska ingå en överenskommelse med kommunerna om ett samarbete i fråga om barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet eller är placerade i ett skyddat boende. Förslaget innebär dels att socialnämnden ska underrätta respektive region om att ett barn (eller ung vuxen, 18–20 år) placerats i skyddat boende, dels att regionen blir skyldig att erbjuda en hälsoundersökning i anslutning till att barnet/den unge placeras i skyddat boende.

- VGR ser positivt på att varje placerat barn i skyddat boende erbjuds en hälsoundersökning med ett förtydligande att socialnämnden tar ansvar och initiativ till detta samarbete.

I utredningen belyses även att när ett barn behöver somatisk vård är det, i regel personalen i det skyddade boendet som ombesörjer det, oftast genom besök på en närliggande vårdcentral. Utredningen bedömer dock att barn i skyddat boende oftast inte får insatser från barn- och ungdomspsykiatri och att kunskapen om våldsutsatta barn är begränsad inom den övriga hälso- och sjukvården. Experter och yrkesverksamma framhåller till utredningen att vårdcentraler i allmänhet saknar tillräcklig kompetens på detta område.

- VGR ser positivt på att öka kunskapen om våldsutsatta barn, inom vårdcentraler och ställer sig bakom förslaget att även belysa vikten av att våldsutsatta barns rätt till specialiserad vård ska tillgodoses.

VGR ställer sig bakom förslaget att barn kan placeras i skyddat boende, även när samtycke saknas från den ena vårdnadshavare. Detta ska ske utifrån bedömningen av barnets bästa och utifrån ett barnrättsperspektiv.

VGR ställer sig även bakom följande förslag i utredningen:

- När vård ges i ett familjehem, stödboende, skyddat boende eller hem för vård eller boende, ska det finnas en av socialnämnden särskilt utsedd

socialsekreterare som ansvarar för kontakterna med barnet eller den unge samt att en vårdplan upprättas för barnet och att en uppföljning av barnets situation sker.

- Om det är nödvändigt för att skydda barnet från risker för barnets säkerhet eller hälsa, ska socialnämnden få besluta hur barnets umgänge med vårdnadshavare och med föräldrar som har umgängesrätt reglerad genom dom eller beslut av domstol eller genom avtal ska utövas, och besluta att barnets vistelseort inte ska röjas för vårdnadshavare eller föräldrar. Socialnämnden ska minst en gång var tredje månad överväga om ett sådant beslut fortfarande behövs.
- Skyddade boende som tar emot barn ska regleras hårdare med krav på tillstånd av IVO och registerkontroll av de som arbetar där, även korttidsanställningar och volontärarbete.
- För att säkerställa att barn i skyddat boende ska kunna fullfölja sin skolgång även när det saknas samtycke från båda vårdnadshavarna, ska socialnämnden få besluta om åtgärden med bara en vårdnadshavares samtycke, om det krävs med hänsyn till barnets bästa.
- I lagförslaget framgår att barnet ska få relevant information och att barnet ska ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör honom eller henne. Om barnet inte framför sina åsikter, ska hans eller hennes inställning så långt det är möjligt klarläggas på annat sätt. Barnets åsikter och inställning ska tillmätas betydelse förhållande till hans eller hennes ålder och mognad. VGR tillägger att detta ska ske utifrån barnets ålder och mognad.

VGR saknar i utredningen förslag för att stärka skyddet för tonårspojkar.

Tonårspojkar tas inte emot i alla skyddade boenden. Nästan en fjärdedel av de skyddade boendena har en övre åldersgräns för pojkar som medföljande till en våldsutsatt vårdnadshavare (Socialstyrelsen 2020, Kartläggning av skyddade boenden i Sverige). Detta leder ibland till att pojkarna stannar hos den misstänkte förövaren. Detta kan innebära att tonårspojkar får sämre skydd än andra barn.

Hälso- och sjukvårdsstyrelsen
Västra Götalandsregionen

Pär Lundqvist
Hälso- och sjukvårdsstyrelsens
ordförande

Kaarina Sundelin
T.f. hälso- och sjukvårdsdirektör